

OBSAH:

1. 1a. Cirkev a spoločnosť + Ekumenizmus a zvláštne pastoračné činnosti (Augustín)
2. 1.c. Úvod do pastorálnej teológie a Pastoračného a evanjelizačného plánu KBS (Galis)
3. 2. Rodina, manželstvo, výchova (Baláž)
4. 3. Boží ľud a farnosť (Galis) + skúška z obsahu prednášok a konzultácií (Galis)

CIRKEV A SPOLOČNOSŤ.....	2
<i>HVIEZDA NOVEJ EVANJELIZÁCIE.....</i>	3
ZASVÄTENIE SA JEŽIŠOVI KRISTOVI, VTELENEJ MÚDROSTI, RUKAMI PANNY MÁRIE.....	7
<i>DRUHÝ Vatikánsky koncil.....</i>	8
LUMEN GENTIUM.....	8
GAUDIUM ET SPES.....	8
ECCLESIAM SUAM (1964).....	8
NOVO MILLENNIO INEUNTE.....	9
<i>JÁN PAVOL II. A OSEM VEĽKÝCH STAROSTÍ SVETA.....</i>	<i>9</i>
EVANGELII NUNTIANDI (1975).....	9
NOVÁ EVANJELIZÁCIA.....	9
ECCLESIA IN EUROPA.....	10
PASTORÁCIA KULTÚRY.....	10
<i>DOKTRINÁLNE USMERNENIE O NIEKTORÝCH OTÁZKACH ANGAŽOVANIA.....</i>	<i>10</i>
<i>PASTORÁLNA SOCIOLOGIA.....</i>	<i>10</i>
<i>ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ.....</i>	<i>11</i>
Ekumenizmus a zvláštne pastoračné činnosti.....	13
<i>DRUHÝ Vatikánsky koncil.....</i>	13
UNITATIS REDINTEGRATIO.....	13
KATECHIZMUS KATOLÍCKEJ CIRKVI (KKC).....	13
KÓDEX KÁNONICKÉHO PRÁVA (KKP).....	14
<i>TRI EKUMENICKÉ ZÁSADY PODĽA KÁN. 844 KKP.....</i>	<i>14</i>
DIREKTÓRIUM NA VYKONÁVANIE PRINCÍPOV A NORIEM O EKUMENIZME.....	14
KŇAZ, PASTIER A VODCA FARKÉHO SPOLOČENSTVA.....	14
Sv. GREGOR VEĽKÝ: PASTORAČNÁ REGULA.....	14
<i>HNUTIA.....</i>	<i>15</i>
<i>SEKTY A NOVÉ NÁBOŽENSKÉ HNUŤA.....</i>	<i>15</i>
<i>SLUŽBA EXORCIZMU.....</i>	<i>15</i>
<i>SLOBODNÍ MURÁRI.....</i>	<i>15</i>

Pramene a Literatúra:

Katechizmus katolíckej cirkvi; Kódex kánonického práva; Sväté Písmo...

DRUHÝ Vatikánsky koncil, Dokumenty druhého vatikánskeho koncilu I., II...

JÁN PAVOL II., *dokumenty k jednotlivým témam.*

PAVOL VI., encyklika *Ecclesiam suam*, SÚSCM, Rím 1968.

-, exhortácia *Evangelii nuntiandi*, SÚSCM, Rím 1978.

GREGOR VEĽKÝ, *Pastoračná regula*, Città Nuova Editrice, Roma 1995.

KONGREGÁCIE, PÁPEŽSKÉ RADY, *dokumenty k jednotlivým témam.*

AMORT. G., *Exorcista vypráví*, Karmelitánske nakladateľstvá Kostelní Vydří, 2000.

AUGUSTÍN. J., *Úvod a Základná pastorálna teológia; Sviatostná; Laikát; Špeciálna*, RKCMBF UK, Bratislava 2004.

ĎURICA. M., *Slobodní murári*, časopis Kultúra, č. /2004.

SZENTMÁRTONI. M., *Úvod do pastorálnej teológie*, Dobrá kniha, Trnava 1999.

CIRKEV A SPOLOČNOSŤ

Spoločnosť, „svet viditeľný i neviditeľný“, „nebo i zem“ označuje celý vesmír i miesto a premet pôsobenia človeka v jeho dejinách a kultúrach, ktorý sa hriechom anjelov i ľudí odvrátil od Boha.

„Večný Otec z úplne slobodného a tajomného úmyslu svojej múdrosti a dobroty stvoril celý svet a rozhodol, že ľudí pozdvihne k účasti na Božom živote. Neopustil ich, ani keď v Adamovi padli, ale vždy im poskytoval prostriedky na spásu vzhľadom na Krista, Vykupiteľa.“ (LG 2)

„Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna, aby nezahynul nik, kto v neho verí.“ (Jn 3, 16)

„Zjavil som tvoje meno ľuďom, ktorých si mi dal zo sveta... Za nich prosím, neprosím za svet... Už nie som vo svete, ale oni sú vo svete... Ale teraz idem k tebe a toto hovorím na svete, aby mali v sebe moju radosť – a úplnú. Dal som im tvoje slovo a svet ich znenávidel, lebo nie sú zo sveta, ako ani ja nie som zo sveta. Neprosím, aby si ich vzal zo sveta, ale aby si ich ochránil pred Zlým. Nie sú zo sveta, ako ani ja nie som zo sveta... Ako si ty mňa poslal na svet, aj ja som ich poslal do sveta... aby svet uveril, že si ma ty poslal... aby svet spoznal, že si ma ty poslal a že ich miluješ tak, ako miluješ mňa... Spravodlivý Otče, svet ňu nepozná, ale ja ňu poznám.“ (Jn 17, 6., 9., 11., 13 – 16., 18., 21., 23., 25)

„Nemilujte svet, ani to, čo je vo svete. Ak niekto miluje svet, nie je v ňom Otcova láska. Veď nič z toho, čo je vo svete, ani žiadostivosť tela, ani žiadostivosť očí, ani honosenie sa bohatstvom, nie je z Otca, ale zo sveta. A svet sa pomínie, aj jeho žiadostivosť. Kto však plní vôľu Božiu, ostáva naveky.“ (1 Jn 2, 15 – 17)

„Vy ste svetlo sveta.“ „Chodte do celého sveta.“ „Posielam vás ako ovce medzi vlkov.“ „Vo svete máte súženie, ale dúfajte, ja som premohol svet.“ „Vaša viera je tým víťazstvom, ktoré premáha svet.“

„Krv mučeníkov sa stáva semenom nových kresťanov.“ (Tertulián) Niektoré doby akoby niesli znaky prisahania voči Cirkvi. To je príležitosťou prejaviť vieru a lásku.

„**Znameníami časov** sú zovšeobecnené javy, ktoré zahŕňajú rôzne oblasti činností

a vyjadrujú potreby a aspirácie dnešného ľudstva. Ale všeobecné javy sa stávajú významami až vtedy, keď sú uvedomené v priebehu dejín.“ (M. D. Chenu)

Skúmame vzťah javov ku Kristovi a hodnoty vzťahujeme na ich božský zdroj, na Boha, usilujeme o teologické a kristologické ponímanie histórie i kultúry. „Skrze neho a pre neho bolo všetko stvorené.“ Boh chce „všetko obnoviť v Kristovi“.

Pri teologickej interpretácii kultúry treba mať na zreteli: 1. vzťah danej udalosti alebo javu ku Kristovi a jeho dielu spásy;

2. vzťah k eschatologickej situácii, pretože k nej vedú dejiny spásy a celé ľudské dejiny.

Cirkev je akoby sviatosťou, akoby kvasom a dušou ľudskej spoločnosti, ktorá sa má v Kristovi obnoviť a pretvoriť na rodinu Božiu, aby sa ľudstvo a jeho dejiny stali ľudskejšími. Cirkev ponúka ľudskému pokoleniu úprimnú spoluprácu na budovaní všeobecného bratstva. Skúma znamenia čias a vysvetľuje ich vo svetle evanjelia.

Základ vzťahu medzi Cirkvou a svetom a základňu ich dialógu tvorí **dôstojnosť ľudskej osoby stvorenej na obraz Boží a jej poslanie, ľudské spoločenstvo, hlbší zmysel ľudskej činnosti, manželstvo a rodina, ľudská kultúra, hospodársko-spoločenský a politický život, zjednotenie rodiny národov a mier.**

Cirkev dobre vie, koľko sama prijala z dejín a vývoja ľudského pokolenia. Schopnosť a činnosť jednotlivcov i spoločnosti jej môžu byť vo veľkej miere a rozličným spôsobom nápomocné v pripravovaní pôdy pre evanjelium

HVIEZDA NOVEJ EVANJELIZÁCIE

„Veľmi rád tu medzi toľkými učiteľmi a svedkami tejto spirituality pripomínam postavu **sv. Ľudovíta Máriu Grigniona z Montfortu**, ktorý odporúčal kresťanom zasvätiť sa Kristovi prostredníctvom Panny Márie ako účinný prostriedok žiť verne podľa krstných záväzkov.“ (RM 48) „Čítanie traktátu **O pravej úcte k Panne Márii** znamenalo obrat v mojom živote. Najprv som mal obavy, aby mariánska úcta neodvádzala kresťanov od úcty ku Kristovi a neupierala mu jeho oprávnené miesto, ale keď som prečítal traktát od Grigniona z Montfortu, zistil som, že je to inak. Náš vnútorný vzťah k Božej Matke je výsledkom nášho začlenenia sa do Kristovho tajomstva.“ (Ján Pavol II.)

Autorita sv. L. M. Grigniona z Montfortu a jeho učenia je potvrdená Cirkvou. Prebieha proces, aby bol vyhlásený za učiteľa Cirkvi. Strom poznať po ovocí. Priviedol späť do Cirkvi tisíce ľudí, vykonal do 200 ľudových misií, napísal veľa diel, založil tri rehoľné kongregácie: ženské spoločenstvo Dcér Múdrosti; kňazskú Máriinu spoločnosť; učiteľský rád Bratov svätého Gabriela. Šíreniu mariánskej úcty zasvätil život. Privádza nás k spojeniu s P. Ježišom cez vernejšie zachovávanie krstných sľubov, aby sme žili úplné zasvätenie sa Ježišovi pod vedením jeho Matky. „A veriaci nech pamätajú, že opravdivá nábožnosť... vychádza z pravej viery, ktorá nás privádza k uznaniu vznešenosti Božej Rodičky a pobáda nás k synovskej láske voči našej Matke a k nasledovaniu jej čnosti.“ (LG. 67)

„Svätý Ľudovít Mária nás môže prekvapiť svojimi formuláciami, ale to nijako nezmenšuje náš dlh voči nemu za duchovnú skúsenosť, ktorá bola a aj naďalej zostáva zdrojom nespočetných milostí.“ (Kardinál Suenens)

O PRAVEJ MARIÁNSKEJ ÚCTE: (Niekoľko bodov)

[1.] Ježiš Kristus prišiel na svet prostredníctvom presvätej Panny Márie, a tak isto jej prostredníctvom musí kraľovať vo svete.

[16.] Boh Otec dal svetu svojho Jediného iba cez Máriu... Iba Mária našla milosť u Boha... „Svet bol nehodným,“ hovorí svätý Augustín, „bezprostredne prijať z Otcových rúk Božieho Syna, daroval ho teda Márii, aby ho svet mohol prijať cez ňu.“...

[30.] Ako každé dieťa má v prirodzenom poriadku pri telesnom počatí otca i matku, podobne v poriadku milosti, teda pri duchovnom počatí, máme Otca i Matku. Tak všetkým skutočným Božím deťom, čiže vyvoleným, je otcom Boh a matkou Mária. Ten, kto ju nemá za Matku, nemá ani Boha za Otca...

[32.] ...sa v nej zrodil Ježiš Kristus, Hlava Cirkvi, potom i vyvolení, ktorí sú údmi tejto Hlavy, sa nevyhnutne musia v nej zrodiť. Žiadna matka nemôže zrodiť hlavu bez údov a ani údy bez hlavy, lebo to by bol netvor prírody. Podobne aj v poriadku milosti sa hlava i údy rodia z tej istej matky...

[35.] Keď Mária zapustí korene v duši nejakého veriaceho, vytvorí v nej divy milosti, aké len ona môže urobiť, lebo iba ona sama je Panna plodná, ktorej nikto nikdy nebol a ani nebude podobným v čistote a v plodnosti...

[36.] ... dôvodom, prečo teraz Duch Svätý nerobí také zjavné divy v dušiach je, že v nich nenachádza dostatočne veľké zjednotenie so svojou vernou a nerozlúčnou Nevestou...

[44.] Iba Mária našla milosť u Boha bez pomoci ďalšieho stvorenia. Tí, čo našli milosť u Pána po nej, našli ju iba skrze ňu. Tí, čo prídu po nás, ju nájdu tiež len skrze ňu. Keď ju archanjel Gabriel pozdravil, bola plná milosti a Duch Svätý ju ešte hojnejšie naplnil milosťou, keď ju zakryl svojím nevýslovným oblakom...

[82.] ...Tak ako existujú tajomstvá prírody na rýchle, lacné a jednoduché vykonanie prirodzených úkonov, tak existujú aj nadprirodzené tajomstvá na rýchle vykonanie nadprirodzených úkonov s jemnosťou a ľahkosťou: ako sa vyprázdniť sám zo seba, ako sa naplniť Bohom a stať sa dokonalým. Spôsob úcty, ktorý ti chcem vyjaviť, je jedným z takýchto tajomstiev Božej milosti. Je neznámy obrovskému počtu kresťanov, iba malý počet nábožných ľudí ho pozná a ešte menší počet ho žije a vychutnáva...

[105.] ... opísať pár slovami tú pravú zbožnosť, ktorá je vnútorná, dôverná, svätá, vytrvalá a nezištná.

[120.] Celá naša dokonalosť spočíva v tom, že sa prispôbíme, spojíme a oddáme Ježišovi Kristovi. Teda najdokonalejšia zo všetkých pobožností je iste tá, ktorá nás čo najdokonalejšie jemu prispôbí, s ním spojí a jemu zasväť. Pretože Mária sa mu zo všetkých storení najviac prispôbila, z toho vyplýva, že zo všetkých pobožností práve úcta k najsvätejšej Panne, jeho svätej Matke, najviac dušu zasväťí a jemu prispôbí; a že čím viac jej bude duša oddaná, tým viac bude oddaná Ježišovi Kristovi. Teda dokonalé zasvätenie sa Ježišovi Kristovi nie je nič iné ako dokonalé a úplné oddanie sa najsvätejšej Panne, alebo tiež dokonalé obnovenie sľubov

a záväzkov svätého krstu, a to je práve pobožnosť, ktorú ozrejmujem.

[121.] Táto úcta teda pozostáva v oddaní celého seba najsvätejšej Panne, aby sme skrze ňu úplne celí patrili Ježišovi Kristovi. Treba jej oddať: 1. svoje telo spolu so všetkými zmyslami a údmi; 2. svoju dušu so všetkými jej schopnosťami; 3. svoje vonkajšie dobrá, ako nazývame majetky, prítomné i budúce; 4. svoje vnútorné a duchovné dobrá, minulé, prítomné a budúce, ktorými sú naše zásluhy, čnosti i dobré skutky: inými slovami, všetko, čo máme v prirodzenom poriadku i v poriadku milosti, ako aj všetko, čo môžeme v budúcnosti získať v poriadku prirodzenosti, milosti i oslávenia, a to na celú večnosť a absolútne bez výhrady,...

[126.] ... Lebo každý kresťan pred svojím krstom patrili diablu, bol jeho otrokom. No počas svojho krstu sa... slávnostne zriekol Satana, jeho pokušení i jeho skutkov a potom si ako otrok lásky vybral Ježiša Krista za svojho Učiteľa a za svojho zvrchovaného Pána. A práve toto robíme touto pobožnosťou: zriekame sa (ako to vyjadruje modlitba zasvätenia) diabla, sveta, hriechu a tiež samých seba, aby sme sa celí oddali Ježišovi Kristovi cez ruky Panny Márie...

[143.] A navyše, vedie nás k veľkej pokore, ktorú Boh miluje nad všetky čnosti. Duša, ktorá sa vyvyšuje, ponizuje Boha, ktorá sa však pokoruje, Boha vyzdvihuje...

[145.] ...Kto tak predstupuje pred Pána, obracia sa na neho s veľkou dôverou bez otrockého či úzkostlivého strachu... Ach, akými mocnými sa stávame pred Ježišom Kristom, keď sme vyzbrojení zásluhami a príhovormi takej dôstojnej Matky Boha, ktorá – ako hovorí svätý Augustín – láskyplne premohla Všemohúceho.

[146.] Pretože touto oddanosťou dávame nášmu Pánovi rukami jeho svätej Matky všetky naše dobré skutky, táto dobrá Pani ich očisťuje, okrášľuje a spôsobuje, že ich jej Syn prijíma.

[152.] *Piaty dôvod.* – Táto nábožnosť je *lahkou, krátkou, dokonalou a spoľahlivou* cestou na dosiahnutie zjednotenia s naším Pánom, v čom spočíva kresťanská dokonalosť.

ZDRUŽENIE: MÁRIA, KRÁLOVNÁ SRDC

„[227.] *Prvá praktika.* Tí a tie, ktorí by chceli vstúpiť do tejto osobitej úcty – ktorá nie je povýšená na bratstvo, akokoľvek je to želateľné...“ *Bratstvo Panny Márie, Kráľovnej Srdc* bolo založené v Kanade v r. 1899. Sv. Pius X. ho povýšil na Arcibratstvo. Dňa 26.IV. 2001 *Kongregácia pre inštitúty zasväteného života a spoločnosti apoštolského života* zjednotila bratstvá a ustanovila Združenie: *Mária, Kráľovná Srdc*. Má národné, oblastné či miestne centrá. Členmi môžu byť klerici i laici, ktorí chcú byť svedkami pravdy Evanjelia, žiť požiadavky krstu prostredníctvom úplného zasvätenia sa Kristovi rukami Márie. Snažia sa o dokonalé praktizovanie pravej úcty k svätej Panne podľa sv. Grigniona, ktorého si volia ako vodcu a duchovného učiteľa (porov. *RM* 48). Majú účasť na poslaní Montfortánskych spoločností: pripravovať Kráľovstvo Ježiša cez Máriu; „[113.] aby skôr či neskôr presvätá Panna mala viac detí, služobníkov i otrokov lásky než kedykoľvek predtým a aby takto Ježiš Kristus, môj drahý Majster, kraloval v srdciach viac než kedykoľvek predtým.“ Môže byť prijatý, kto po nevyhnutnej formácii sa zasväť Kristovi, večnej a vtelenej Múdrosti, rukami Márie, podľa svätcovej formuly. Obnovuje si zasvätenie každý deň, spolupracuje na apoštoláte Máriinej spoločnosti. Zvlášť slávi: Zvestovanie Pána, Narodenie Pána, Nepoškvrnené Počatie, sviatok sv. L. M. Grigniona z Montfortu (28. IV.) [porov. 243].

PRÍPRAVA NA ZASVÄTENIE SA

„[227.] *Prvá praktika*. Tí a tie, ktorí by chceli vstúpiť do tejto osobitej úcty... – najprv nech sa aspoň **dvanásť dní** venujú vyprázdnovaniu od ducha sveta, ktorý je v rozpore s tým, čo je Ježiša Krista...“

Vhodné texty: Jn 17. hlava; Mk 10,34-45; Mt 5,1-11; 5,13; 5,27-28; 6,6; 6,9; 7. hlava. „Potom nech tri týždne venujú napĺňaním sa Ježišom Kristom skrze presvätú Pannu. Tu je poriadok, ktorý môžu zachovať:

[228.] Nech si počas **prvého týždňa** všetkými svojimi modlitbami a skutkami zbožnosti vyprosujú poznanie seba samých a ľútosť nad svojimi hriechmi: a nech všetko konajú v duchu pokory. K tomuto cieľu môžu, AK chcú, meditovať to, čo som povedal o našom špatnom základe [č. 78-81, 213] a nech sa pozerajú na seba šesť dní tohto týždňa ako na slimáky, slizniaky, ropuchy, prasce, hady a capy. Alebo nech meditujú tri slová svätého Bernarda: „*Uvažuj, čo si bol, zhnité semeno; čo si, nádoba výkalov; čo budeš, potrava červov*“. Nech prosia nášho Pána a jeho Ducha Svätého, aby ich osvietil, týmito slovami: *Pane, aby som videl* alebo *Nech poznám seba*, alebo *Príď, Duchu Svätý*. Nech sa denne modlia litánie k Duchu Svätému a modlitbu čo nasleduje, zapísanú v prvej časti tohto dielka. Nech sa utiekajú k presvätej Panne a nech ju prosia o tú veľkú milosť, ktorá musí byť základom ostatných. Preto nech sa denne modlia *Zdravas, Hviezda morská*, i jej litánie.“

Vhodné texty: Ž 138; Jób 10,8-22; Iz 44,21-23; 1 Jn 3. hlava; Jn 15,9-10; Ž 50; Iz 64,5-65; 43,1-5; 49,13-19; 54. hlava; Lk 15. hlava; Jn 15,12; Lk 4,18.

„[229.] Počas **druhého týždňa** nech sa vo všetkých svojich modlitbách a skutkoch každého dňa, usilujú poznávať presvätú Pannu. Nech si toto poznanie vyprosujú od Ducha Svätého. Môžu čítať a meditovať čo sme o nej povedali [najmä: č. 14-36, 68-77, 83-89, 142, 175, 218-220, 260]. Ako prvý týždeň, nech sa modlia litánie k Duchu Svätému a *Zdravas', Hviezda morská*. K tomu ešte denne ruženec, alebo aspoň päť desiatkov, na tento úmysel.“

Vhodné texty: Gn 3,15; Gal 4,4; Zjv 12,1-12; Ef 1,3-14; LG 55; Lk 1,26-56, Jn 2,1-12; 19,25-27; Lk 2,51-52.

„[230.] **Tretí týždeň** nech sa naplňajú poznaním Ježiša Krista. Môžu čítať a meditovať čo sme o ňom povedali, [najmä č. 5, 38, 61-77, 126, 149] a modliť sa modlitbu svätého Augustína, ktorá je na začiatku tejto druhej časti [č. 67]. Nech s týmto svätcom hovoria a opakujú hoc aj stokrát za deň: *Pane, nech poznám teba!* alebo tiež: *Pane, nech vidím, kto si!* Nech sa ako v predchádzajúcich týždňoch modlia litánie k Duchu Svätému a *Zdravas, Hviezda morská*, a denne pridajú Ježišove litánie“ (Najsvätejšiemu menu Ježiš).

Vhodné texty: Jn 1,14; Ef 3,14-29, Flp 3,7-15; 1 Jn 1,1-4; 10,10-11; 8,11; Lk 19. hlava; Mt 11,28-30; Flp 2. hlava; Jn 13. hlava; 19,28-29; Mt 28,16-20; Jn 6. hlava; 15. hlava; Mt 25,34; Kol 1,15-20.

„[231.] **Po skončení troch týždňov** si vykonajú spoveď a prijímanie na úmysel darovania sa Ježišovi Kristovi ako otroci lásky rukami Márie. A po prijímaní, ktoré sa pričinia vykonať podľa návodu, čo sa nachádza ďalej [č. 266-273], sa pomodlia modlitbu zasvätenia, ktorú tiež nájdú ďalej [*Láska večnej Múdrosti* 223-227]. Nech ju napíšu alebo si ju dajú napísať, ak nie je vytlačená, a podpíšu ju v deň svojho zasvätia.

[232.] Bude vhodné, ak v ten deň zaplatia nejakú daň Ježišovi Kristovi a jeho svätej Matke. Buď ako pokánie za svoje minulé nevernosti svojim krstným sľubom, buď na uistenie o svojej závislosti na moci Ježiša a Márie. Táto daň bude podľa nábožnosti a schopnosti každého: či už pôst, umŕtvenie, almužna, svieca. Ak by venovali na počesť čo len špendlíček, s dobrým srdcom, je to dosť Ježišovi, ktorý hľadá len na dobrú vôľu.“

„[233.] Aspoň raz ročne, v tento deň, si obnovia svoje zasvätenie, pričom zachovajú tie isté cvičenia počas troch týždňov. Tiež môžu každý mesiac i každý deň obnovovať si toto všetko, týmito málo slovami: 'Som celý tvoj a všetko čo mám, je tvoje,' ó môj najsladší Ježišu, skrze Máriu, tvoju svätú Matku.“

ZASVÄTENIE SA JEŽIŠOVI KRISTOVI, VTELENEJ MÚDROSTI, RUKAMI PANNY MÁRIE
(*Láska večnej Múdrosti 223-227*)

[223] Ó, večná a vtelená Múdrost! Ó Ježišu, veľmi hodný lásky a poklony, pravý Boh a pravý človek, jediný Syn večného Otca a Márie vždy Panny!

Hlboko sa ti klaniam večne prítomnému v lone i v jase tvojho Otca a v čase tvojho vtelenia prítomnému v panenskom lone Márie, tvojej dôstojnej Matky.

Vzdávam ti vďaky za to, že si sa zriekol seba samého, keď si na seba vzal podobu otroka, aby si ma vytrhol z hrozného diablovho otroctva.

Chválim Ťa a oslavujem za to, že si privolil podriaďiť sa vo všetkom Márii, svojej svätej Matke, aby si ma urobil svojim verným otrokom skrze ňu.

No beda! Ja nevďačný a neverný som nezachoval záväzky a sľuby, ktoré som tak slávnostne urobil pri svojom krste: vôbec som si nesplnil svoje povinnosti. Nezasluhujem si nazývať sa tvojím synom, ba ani otrokom. A keďže niet vo mne ničoho, čo by si nezaslúžilo tvoje odvrhnutie a hnev, už sa viac neodvažujem predstúpiť pred tvoj svätý a vznešený Majestát sám.

Preto sa utiekam k orodovaniu a milosrdenstvu tvojej presvätej Matky, ktorú si mi dal za svoju prostredníčku. A jej prostredníctvom dúfam, že dosiahnem pravú kajúcnosť i odpustenie hriechov, získam a udržím si Múdrost.

[224] Zdravas', ó, Nepoškrvená Mária, živý svätostánok Božstva, v ktorom si skrytá večná Múdrost praje prijímať poklonu anjelov i ľudí.

Zdravas', ó, Kráľovná neba i zeme, ktorej vláde je podriadené všetko, všetko to, čo je nižšie od Boha.

Zdravas', ó, bezpečné Útočisko hriešnikov, čo svoje milosrdenstvo nikomu neodopieraš. Vypočuj moje želania, aby som získal božskú Múdrost a preto prijmi sľuby a ponuky, ktoré ti moja nízkosť predkladá.

[225] Ja, M., neverný hriešnik, si dnes do tvojich rúk obnovujem a potvrdzujem krstné sľuby: navždy sa zriekam zlého ducha, jeho okázalosti i skutkov, a dávam sa celý Ježišovi Kristovi, vtelenej Múdrosti, aby som ho po všetky dni svojho života nasledoval nesúc svoj kríž a aby som mu bol vernejší než dosiaľ.

Pred očami celého nebeského dvora si Ťa dnes volím za svoju Matku a Vládkyňu. Ako otrok ti oddávam a zasväcujem svoje telo i dušu, svoje vnútorné i vonkajšie dobrá, ba aj cenu svojich dobrých skutkov: minulých, prítomných i budúcich. Zverujem ti plné právo narábať so

mnou a so všetkým, čo mi patrí, bez výnimky, ako sa ti bude páčiť, na najväčšiu slávu Boha, v čase i vo večnosti.

[226] Prijmi, dobrotivá Panna, tento nepatrný dar môjho otroctva na uctenie si a zjednotenie sa s tou podriadenosťou, ktorú večná Múdrose dobrovoľne prijala voči tvojmu materstvu. Prijmi ju odo mňa ako poctu tej moci, ktorú obaja máte nad týmto červíčkom a biednym hriešnikom a ako vďakyvzdanie [za výsady], ktorými ťa zahrnula Najsvätejšia Trojica.

Slávnostne prehlasujem, že odteraz ťa chcem vo všetkom uctievať a poslúchať ako tvoj opravdivý otrok.

Ó, obdivuhodná Matka! Predstav ma ako večného otroka svojmu drahému Synovi, aby ma prijal cez teba, keď ma cez teba vykúpil.

[227] Ó, Matka milosrdenstva! Láska mi vymôž pravú Božiu múdrose a tým ma aj zahrň medzi tých, ktorých miluješ, učíš, vedieš, živíš a chrániš ako svoje deti a svojich otrokov.

Ó, verná Panna, vo všetkom urob zo mňa takého dokonalého učeníka, nasledovníka a otroka vtelenej Múdrosti, Ježiša Krista, tvojho Syna, aby som na tvoje orodovanie a podľa tvojho vzoru, dospel k plnosti jeho veku na zemi a jeho slávy v nebi. Nech sa tak stane.

*Qui potest capere capiat!
Quis sapiens et intelliget haec?*

DRUHÝ Vatikánsky koncil

Obracia sa na synov a dcéry Cirkvi, na všetkých ľudí dobrej vôle, ba na všetkých ľudí. Volá po obnove a k obnove všetkých. „Želaná obnova celej Cirkvi závisí vo veľkej miere od činnosti kňazov, preniknutých duchom Kristovým.“ (OT Úvod)

„Kríza dnešnej Cirkvi je predovšetkým krízou, ktorú prežívajú kňazi a rehole.“ (Ratzinger)

Celá teológia má mať **pastorálny charakter**: každá teologická disciplína sa má podujímať na riešenie problémov súčasnosti.

Obnova na rovine operatívnej ako obnova všetkých foriem činnosti a služby ľuďom (liturgia, evanjelizácia, katechizácia, výchova, dialóg a spolupráca s nekatolíckmi, nekresťanmi a všetkými ľuďmi).

Na doktrinálnej úrovni: vernosť kresťanskej doktríny a taká jej formulácia, ktorá by zohľadňovala kultúrny a politický kontext danej skutočnosti.

Na rovine inštitucionálnej: revízia práva, inštitúcií a všetkých ľudských štruktúr a ich určenia, ktoré by zodpovedalo požiadavkám doby.

LUMEN GENTIUM

GAUDIUM ET SPES

ECCLESIAM SUAM (1964)

„Čo máme robiť? (Sk 2, 37)... Nie, nezachráni nás nijaká formula, ale Osoba a istota, s akou nám opakuje: Ja som s vami!... Program tu už máme: je tu už dvetisíc rokov a obsahuje ho evanjelium a živá tradícia. Svoje ťažisko má napokon v samom Kristovi, ktorého treba poznať, milovať a nasledovať, aby sme mohli v ňom žiť trojičným životom a pretvárať s ním dejiny až po ich zavŕšenie v nebeskom Jeruzaleme... Je však potrebné, aby sa tlmočil v pastoračných smerniciach, priradených každému spoločenstvu.“ (NMI 29)

JÁN PAVOL II. A OSEM VEĽKÝCH STAROSTÍ SVETA

Spoločným menovateľom starostí, ktorým musia čeliť národy a ich vodcovia ak chcú dosiahnuť spravodlivejší svet je: **postaviť každého človeka do centra rozvoja.**

1. **Ochrana života**
2. **Napomáhanie rodiny**
3. **Odstránenie chudoby**
4. **Ľudské práva**
5. **Odzbrojenie**
6. **Zdravotnícka starostlivosť pre všetkých**
7. **Zachovanie životného prostredia**
8. **Aplikovanie zákona**

Dnešné výzvy: (por. NMI) hrozba ekologického rozvratu, ohrozovaný mier, porušovanie ľudských práv, zvlášť detí. Angažovanosť za rešpektovanie života každého človeka od počatia po prirodzenú smrť. Rešpektovanie etických zásad vo využívaní vedy. Vysvetľovať dôvody obrany prameniace zo samotnej ľudskej prirodzenosti. To vyžaduje špecifický kresťanský štýl, osobitne laikov a ich spoločenstiev, zaujať správny postoj k spoločnosti s ohľadom na sociálnu náuku Cirkvi. Etická a sociálna stránka je nevyhnutným rozmerom kresťanského svedectva. To napovedá láska, vtelenie i eschatológia, kresťanská blahozvešť nás zaväzuje k budovaniu sveta. Doba akoby niesla znaky prisahania voči Cirkvi; pre nás je príležitosťou prejať svoju vieru a lásku.

Augustín J: Úvod a Základná pastorálna teológia, RKCMBF UK, Bratislava 2004.

EVANGELII NUNTIANDI (1975)

NOVÁ EVANJELIZÁCIA

„**Proces evanjelizácie** sa preto člení na nasledujúce etapy alebo ´podstatné momenty´: misijné pôsobenie na neveriacich a na tých, čo žijú v náboženskej ľahostajnosti; katecheticko-iniciačná činnosť v prospech tých, čo sa rozhodli pre evanjelium... pastoračné pôsobenie na zrelých veriacich kresťanov... Tieto momenty však nie sú zavretými etapami: ak je potrebné,

opakujú sa.“ (VDK 49)

„**Nová evanjelizácia** nespočíva v ´novom evanjeliu´, ktoré by pochádzalo z nás samých, z našej kultúry, z našich analýz ľudských potrieb. Nie kultúra je mierou evanjelia, ale Ježiš Kristus je mierou každej kultúry a každej ľudskej činnosti.“ (Ján Pavol II.)

„Doba, ktorú žijeme, u mnohých národov vskutku osobitným spôsobom podnecuje ´novú evanjelizáciu´ čiže nového ohlasovateľa evanjelia a nositeľa vždy nových skutočností; hovoríme o evanjelizácii, ktorá musí byť ´novou svojím zápalom, svojimi metódami i vonkajším prejavom´. Strata kresťanskej viery v celých národoch a spoločnostiach, ktoré kedysi vynikali vierou a kresťanským životom, nespôsobuje iba stratu viery a jej významu v živote, ale nevyhnutne aj úpadok alebo stratu mravného cítenia: čo nastáva vtedy, ak sa oslabilo vedomie osobitosti evanjeliovej mravnosti alebo ak sa stratili samotné princípy a fundamentálne etické čnosti. Dnes široko rozvinuté subjektivistické, utilitaristické a relativistické tendencie nevystupujú iba ako pragmatické podmienky alebo výpovede o mravoch, ale ako pevné, systematicky premyslené koncepcie, domáhajúce sa preto plného kultúrneho a spoločenského uznania. Evanjelizácia – a teda ´nová evanjelizácia´ – prináša so sebou aj ohlasovanie a mravnú ponuku.“ (VS 106 – 107)

ECCLESIA IN EUROPA

Posynodálna apoštolská exhortácia Jána Pavla II., Rím 2003, SSV, Trnava 2004.

PASTORÁCIA KULTÚRY

Pápežská rada pre kultúru, Vatikán 1999, Vydavateľstvo Don Bosco, Bratislava 1999.

DOKTRINÁLNE USMERNENIE O NIEKTORÝCH OTÁZKACH ANGAŽOVANIA...

...a postojov katolíkov v politickom živote, Kongregácia pre náuku viery po vypočutí Pápežskej rady pre laikov; Rím 2002; SSV, Trnava 2003; Páp. listy a vatik. dokumenty 37.

PASTORÁLNA SOCIOLOGIA

Pastorálna teológia je veda o budovaní Cirkvi v toku dejín silou Ducha. Poznať tok dejín, pastorálne poznanie situácie Cirkvi i sveta; i spoločenský, demografický, právny, ekonomický, psychologický, antropologický rozmer. Cieľom **pastorálnej sociológie** je analyzovať podmienky a dôsledky ekleziálnej činnosti. Pastoračiu chápeme aj ako ekleziálnu činnosť voči ľuďom. Antropologicky významné poznanie sociológie o ľuďoch a ich skutočnostiach má tieto **etapy**: 1. poznať aktuálny stav; 2. zistiť charakter prebiehajúcich zmien a ich smerovanie; 3. rozbor príčin prebiehajúcich zmien; 4. vyvodíť pastorálne uzávery; 5. uskutočniť pastoračné uzávery a návrhy...

Augustín J.: Úvod a Základná pastorálna teológia, RKCMBF UK, Bratislava 2004.

Človeka prezentovať ako ateistickú bytosť i skutočnosť prezentovať ako ateistickú, akoby Boh neexistoval, hoci k viere v Boha sa hlási veľká väčšina ľudstva, vyše 90 %, je porušením práv jednotlivca i ľudstva. Je diskrimináciou samého Boha nespomínať toho, ktorý je Stvoriteľ, od ktorého všetko pochádza i závisí.

„81 % obyvateľov 15 členských štátov a desať z prístupových štátov kandidujúcich v roku 2004 sa stotožňuje s kresťanským vyznaním...: 'Vylúčiť tento faktor by znamenalo vybudovať Európu bez toho, že by sa v primeranej miere zohľadnili samotní Európania. To by odporovalo princípom autentického pluralizmu a tým aj zdravej demokracii.'“ (KBS: Život Cirkvi č. 9, str. 6; 28.II. 2003)

„Z Európanov je iba 5 % ateistov, všetci ostatní patria do tradičných náboženských spoločenskostí.“ (KBS: Život Cirkvi č. 15, str. 6; 9. IV. 2003)

„Zo 6,2 miliardy ľudí žijúcich na svete sú viac ako dve miliardy kresťanov, teda asi 33 %. Kresťanstvo tak tvorí najväčšie svetové náboženstvo.“ (KBS: Život Cirkvi č. 18, str. 10; 5. V. 2003)

Boh je bytosť dobrá, je presvedčením veriacich, a to nemôže nikoho uraziť. „A stvoril Boh človeka na svoj obraz.“ (Gn 1, 27) To svedčí o ľudskej vznešenosti, sme stvorení na jeho podobu. Kresťania, väčšina ľudstva, vyznáva: „Boh je láska“. (1 Jn 3, 8) Z lásky poslal svojho Syna. „Skrze neho a pre neho bolo všetko stvorené“ a On prikázal: „Toto je moje prikázanie: Aby ste sa milovali navzájom, ako som ja miloval vás. Nik nemá väčšiu lásku ako ten, kto položí život za svojich priateľov. Vy ste moji priatelia, ak robíte, čo vám prikazujem“. (Jn 15, 12 – 14) „Láska nerobí zle blížnemu; teda naplnením zákona je láska“ (Rim 13, 10). Ak milujeme blížneho, nie je nám ľahostajné, či ide cestou zla alebo dobra. Ak milujeme Boha, nie je nám ľahostajné, či je urážaný, alebo milovaný. Morálka pramení z viery.

„Vážnu hrozbu predstavuje nesprávny výklad práv človeka považovaných za subjektívne práva jednotlivca alebo skupiny bez súvislosti s pravdou o ľudskej prirodzenosti. Toto viedlo k tomu, že dokonca i demokratické systémy vlád sa zvrátili na efektívny totalitarizmus.“ (Ján Pavol II. 27.II. 2002)

Rodina je „prvým miestom, kde sa prekonávajú čisto funkčné vzťahy, aby sa založili medziľudské vzťahy bohaté na vnútornú hĺbku, nezištnosť a sebaobetovanie... keď sa tento pôvodný plán vo svedomí človeka zatemní, zapríčiní to nevyčísliteľnú škodu spoločnosti. Ako ukázali mnohé sociologické štúdie, zločiny, samovraždy, chudoba a vytlačanie ľudí na okraj spoločnosti rastú so zvyšovaním sa počtu rozvodov.“ (Ján Pavol II. 15.X. 2000)

„Rodiny, či už jednotlivé alebo združené... aj vo forme politickej činnosti... sa majú ako prvé zasadzovať o to, aby štátne zákony a inštitúcie nielen neurážali, ale pozitívne podporovali a chránili práva a povinnosti rodiny... Inak sa stanú prvými obeťami toho zla, na ktoré sa s ľahostajnosťou dívali.“ (FC 44)

„Z toho vyplýva 'povinnosť... brániť najmä deti a mládež pred 'útokmi' zo strany hromadných oznamovacích prostriedkov' a bedlivo dbať na ich rozumné používanie...“

S rovnakým úsilím sa rodičia majú usilovať ovplyvňovať výber a prípravu samých programov... 'Producenti majú poznať a rešpektovať požiadavky rodín... Majú sa vyhýbať všetkému, čo by mohlo poškodzovať rodinu v jej živote, v stálosti, v rovnováhe a v jej šťastí. Každá urážka základných rodinných hodnôt, či už ide o erotiku, násilie, obhajovanie rozvodu alebo protisociálne postoje mládeže, je urážkou opravdivého dobra človeka.'

Preto je nevyhnutné, aby Cirkev venovala všetku starostlivosť týmto kategóriám umelcov a aby povzbudzovala a podporovala tých katolíkov, ktorí sa cítia povolání a majú vlohy na túto prácu.“ (FC 76)

Zákon je rozumné nariadenie kompetentnej vrchnosti k spoločnému dobru, riadne prehlásené. Každý je viazaný voliť politický subjekt a kandidátov, ktorých program i kandidáti, rešpektujú prirodzený mravný poriadok. Neangažovať sa pre spoločné dobro, znamená konať sebecky. Jestvuje jedovatejší koreň zla ako egoizmus?

Ústava SR: „Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné“ Čl. 12 (1). „Sloboda myslenia, svedomia, náboženského vyznania a viery sa zaručujú“ Čl. 24 (1). „**Každý má právo slobodne prejavovať svoje náboženstvo alebo vieru buď sám, buď spoločne s inými, súkromne alebo verejne,** bohoslužbou, náboženskými úkonmi, zachovávaním obradov alebo zúčastňovať sa na jeho vyučovaní“ Čl. 24 (2).

Zákon Slovenskej národnej rady 445/90: § 1: (1) „Fyzické a právnické osoby môžu predávať a rozširovať tlač a iné veci, ktoré sú spôsobilé ohroziť mravnosť, len za podmienok ustanovených týmto zákonom, ak touto činnosťou nepáchajú trestný čin podľa § 205 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení zákona č. 175/1990 Zb.

(2) Tlačou a vecami podľa odseku 1 sa rozumie pre účely tohto zákona periodická tlač a neperiodická tlač, audiovizuálne záznamy, vyobrazenia alebo iné predmety, ktoré môžu svojím obsahom a charakterom ohroziť mravnosť alebo vyvolať verejné pohoršenie (ďalej len „veci“).

§ 2 (1) Predaj a rozširovanie vecí sa môže uskutočňovať v osobitných predajniach alebo iných priestoroch na to schválených (ďalej len „schválené priestory“) príslušným orgánom štátnej správy.

(2) „Schválené priestory podľa odseku 1 nesmú byť umiestnené v blízkosti škôl a školských zariadení a priestorov, v ktorých sa vykonávajú náboženské obrady.“

§ 3 Fyzické a právnické osoby musia pri predaji a rozširovaní vecí dodržať tieto podmienky: a, veci nesmú byť vystavované vo výkladoch a verejne propagované;

b, predaj a rozširovanie vecí nesmú uskutočňovať osoby mladšie ako 18 rokov,

c, vstup do schválených priestorov nemožno povoliť osobám mladším ako 18 rokov...“

Ohrozovanie mravnosti § 205 Trestného zákona č. 140/1961 Zb.: (1) „Kto pornografické dielo a, ponúka, prechováva alebo sprístupňuje osobe mladšej ako osemnásť rokov alebo b, vystavuje alebo inak sprístupňuje na mieste, ktoré je prístupné osobám mladším ako osemnásť rokov,

potresce sa odňatím slobody až na dva roky...“

§ 217 Trestného zákona č. 140/1961 Zb.: Ohrozovanie mravnej výchovy mládeže

„Kto vydá, čo aj z nedbanlivosti, osobu mladšiu ako osemnásť rokov nebezpečenstvu spustnutia tým, že a, umožní jej viesť záhaľčivý alebo nemravný život alebo

b, zvádza ju k záhaľčivému alebo nemravnému životu,
potresce sa odňatím slobody až na dva roky...“

Zákon č. 147/2001 Z.Z. o reklame: Čl. I § 3: (1) „Reklama musí byť v súlade s pravidlami hospodárskej súťaže a dobrými mravmi.“

(4) „Reklama nesmie

c, obsahovať čokoľvek, čo znevažuje ľudskú dôstojnosť, uráža národnostné cítenie alebo náboženské cítenie,...

d, propagovať násilie, vandalizmus alebo vulgárnosť...

e, prezentovať nahotu ľudského tela pohoršujúcim spôsobom,

f, prezentovať produkty poškodzujúce životné prostredie alebo produkty škodlivé životu alebo zdraviu ľudí,...

g, ohrozovať fyzické zdravie ani psychické zdravie občana,

i, využívať zmyslové vnímanie, ktoré ovplyvňuje pamäť človeka bez toho, aby si to uvedomil (podprahové vnímanie),...

n, zneužívať dôveru maloletých osôb...“

EKUMENIZMUS A ZVLÁŠTNE PASTORAČNÉ ČINNOSTI

„Aby všetci jedno boli, ako ty Otče vo mne a ja v tebe, aby aj oni v nás jedno boli. Aby svet uveril, že si ma ty poslal.“

DRUHÝ Vatikánsky koncil

Zaslúžil sa o podstatnú zmenu ovzdušia vo vzťahoch medzi kresťanmi. Od chystaného koncilu očakával zblíženie kresťanov bl. pápež Ján XXIII. Zriadil 5.VI. 1960 Sekretariát pre zjednotenie kresťanov...

UNITATIS REDINTEGRATIO

KATECHIZMUS KATOLÍCKEJ CIRKVI (KKC)

Cituje o ekumenizme mnohé dokumenty Druhého vatikánskeho koncilu.

„...vyžaduje sa: -ustavičná obnova Cirkvi vo väčšej vernosti svojmu povolaniu. Táto obnova je hybnou silou smerovania k jednote;

- obrátenie srdca, aby sa veriaci v Krista ´snažili čím bezúhonnejšie žiť podľa evanjelia ´, lebo nevernosť údov Kristovmu daru je príčinou rozdelení;

- spoločná modlitba, lebo ´obrátenie srdca a svätosť života spolu so súkromnými a verejnými modlitbami za jednotu kresťanov treba pokladať za dušu celého ekumenického hnutia a právom ich možno nazvať duchovným ekumenizmom´;

- vzájomné bratské poznávanie;
- ekumenická formácia veriacich a najmä kňazov;
- dialóg medzi teológmi a stretnutia kresťanov rôznych cirkví a spoločenstiev;
- spolupráca medzi kresťanmi v rozličných oblastiach služby ľuďom.“ (KKC 820 – 821)...

KÓDEX KÁNONICKÉHO PRÁVA (KKP)

„Úlohou predovšetkým celého kolégia biskupov a Apoštolskej stolice je rozvíjať a riadiť u katolíkov ekumenické hnutie.“ (KKP kán. 755)...

TRI EKUMENICKÉ ZÁSADY PODĽA KÁN. 844 KKP

Pre dovolené vysluhovanie sviatosti pokánia, Eucharistie a pomazania chorých:

1. **Katolícky vysluhovateľ** členom **východných cirkví**, ktoré nemajú plné spoločenstvo s katolíckou Cirkvou, dovolene vysluhuje spomenuté sviatosti ak to žiadajú z vlastnej vôle a sú riadne disponovaní. To sa vzťahuje aj na členov tých cirkví, v ktorých uvedené sviatosti sa uznávajú za platné a sú podľa úsudku Apoštolskej stolice v rovnakom položení ako uvedené východné cirkvi.

2. **Ostatným kresťanom** vtedy, ak hrozí nebezpečenstvo smrti alebo podľa úsudku diecézneho biskupa alebo Konferencie biskupov nalieha iná vážna potreba a nemôžu sa dostať k vysluhovateľovi svojej spoločnosti, žiadajú to z vlastnej vôle, k týmto sviatostiam prejavujú katolícku vieru a sú riadne disponovaní.

3. **Katolícki veriaci**, ak im je fyzicky alebo morálne nemožné dostať sa ku katolíckemu vysluhovateľovi, môžu prijať spomínané sviatosti od nekatolíckeho služobníka cirkvi, v ktorej sú tieto sviatosti platné, kedykoľvek to nevyhnutnosť vyžaduje alebo odporúča opravdivý duchovný ošoh, s vylúčením nebezpečenstva omylu alebo indiferentizmu.

Augustín J.: Sviatostná pastorálna teológia, RKCMBF UK, Bratislava 2004.

DIREKTÓRIUM NA VYKONÁVANIE PRINCÍPOV A NORIEM O EKUMENIZME

Pápežská rada pre napomáhanie jednoty kresťanov 25. III. 1993. SSV, Trnava 1994...

KŇAZ, PASTIER A VODCA FARKÉHO SPOLOČENSTVA

Inštrukcia Kongregácie pre kňazov, 2002, SSV, Trnava 2003, Pápežské listy a vatikánske dokumenty 39.

SV. GREGOR VEĽKÝ: PASTORAČNÁ REGULA

Pápež (540 – 604) napísal dielo pre Jána, biskupa v Ravenne. Dielo delí na štyri časti:

I. Náležitosti pastiera duší. II. Život pastiera.

III. Ako má vyučovať a napomínať podriadených vodca duší, ktorý vedie dobrý život.

IV. Kazateľ, vykonajúc všetko potrebným spôsobom, musí sa vrátiť do seba, aby ho život alebo kázanie nevedli k povýšenosti...

Augustín. J.: Úvod a Základná pastorálna teológia, RKCMBF UK, Bratislava 2004.

HNUZIA

Svetový kongres cirkevných hnutí, Vatikán 27. – 29. V. 1998; SSV, Trnava 1998.
Pápežské listy a vatikánske dokumenty 14.

Augustín J.: Pastorálna teológia: Laikát, RKCMBF UK, Bratislava 2004.

SEKTY A NOVÉ NÁBOŽENSKÉ HNUZIA

Napr.: Sekty a nová náboženská hnutí, Dokumenty Katolíckej cirkve (1986- 1994).
Zvon, české katolícké nakladateľství, Praha 1997. Augustín J.: Pastorálna teológia: Laikát...

SLUŽBA EXORCIZMU

Napr.: Amort G: Exorcista vypráví, Karmelitánske nakladateľství Kostelní Vydří,
2000. Augustín J.: Pastorálna teológia: Špeciálna, RKCMBF UK, Bratislava 2004.

SLOBODNÍ MURÁRI

Napr.: Ďurica M.: Slobodní muráři. Kultúra č. /2004.

Augustín J.: Pastorálna teológia: Špeciálna, RKCMBF UK, Bratislava 2004.